C/2024/4418

8.7.2024.

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2024. gada 15. maijs)

par ieteikumu Padomes lēmumam par grozījumu monetārajā nolīgumā ar Andoras Firstisti un monetārajā nolīgumā ar Sanmarīno Republiku (CON/2024/16)

(C/2024/4418)

Ievads un tiesiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2024. gada 16. aprīlī saņēma Eiropas Savienības Padomes lūgumu sniegt atzinumu par Komisijas ieteikumu Padomes lēmumam par grozījumu monetārajā nolīgumā ar Andoras Firstisti un monetārajā nolīgumā ar Sanmarīno Republiku ([1]) (turpmāk – "ierosinātais lēmums").

ECB kompetence sniegt atzinumu pamatojas uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 219. panta 3. punktu, kurā noteikts, ka gadījumos, kad Savienībai ar vienu vai vairākām trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām ir jāapspriež nolīgumi par monetāriem vai ārvalstu valūtas režīma jautājumiem, Padome pēc Komisijas ieteikuma un pēc apspriešanās ar ECB lemj par sarunu noteikumiem un šādu nolīgumu noslēgšanu. ECB Padome šo atzinumu pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

1. Vispārīgi apsvērumi

1.1. Monetārais nolīgums starp Savienību un Andoras Firstisti tika noslēgts 2011. gadā ([2]), kam 2012. gadā sekoja monetārais nolīgums starp Savienību un Sanmarīno Republiku ([3]) (turpmāk – "monetārie nolīgumi"). Komisija 2023. gada decembrī pabeidza sarunas par asociācijas nolīgumu ar Andoru un Sanmarīno ([4]) (turpmāk – "asociācijas nolīgums").

1.2. ECB atzinīgi vērtē ierosinātā lēmuma mērķus, proti, izvairīties no līdzīgu centienu dublēšanās monetāro nolīgumu un asociācijas nolīguma ietvaros gan no Savienības, gan Andoras un Sanmarīno puses. Savienības tiesību akti, kas Andorai un Sanmarīno jāīsteno saskaņā ar monetārajiem nolīgumiem un asociācijas nolīgumu, daļēji pārklājas. Ja šī pārklāšanās netiks novērsta, centieni dublētos, jo to Savienības tiesību aktu īstenošana, kuri pārklājas, tiktu paralēli uzraudzīta monetāro nolīgumu un asociācijas nolīguma ietvaros.

1.3. Vienlaikus ECB norāda, ka ierosinātajā lēmumā paredzēto monetāro nolīgumu grozījumu ieviešana būtiski ietekmēs monetāro nolīgumu struktūru. Ar monetārajiem nolīgumiem izveido Apvienoto komiteju ([5]), kurai ir izšķiroša nozīme monetāro nolīgumu pielikumos uzskaitīto Savienības tiesību aktu īstenošanas novērtēšanā. Attiecībā uz monetāro nolīgumu starp Savienību un Andoru Apvienotās komitejas sastāvā ir Andoras, Komisijas, Spānijas, Francijas un ECB pārstāvji. Monetārā nolīguma starp Eiropas Savienību un Sanmarīno Apvienotās komitejas sastāvā ir Sanmarīno, Komisijas, Itālijas un ECB pārstāvji. ECB saprot, ka tās apakškomitejas sastāvs, kura novērtēs Savienības

([1]) COM(2024) 134 final.
([2]) OV C 369, 17.12.2011., 1. lpp.
([3]) OV C 121, 26.4.2012., 5. lpp. Ar šo monetāro nolīgumu tika aizstāts iepriekšējais monetārais nolīgums starp Itālijas Republiku Eiropas Kopienas vārdā un Sanmarīno Republiku (OV C 209, 27.7.2001., 1. lpp.).
([4]) Sk. Komisijas 2023. gada 12. decembra paziņojumu presei *"The Commission welcomes the end of the negotiations for an Association Agreement with Andorra and San Marino"*, pieejams Komisijas interneta vietnē www.ec.europa.eu. ECB nav redzējusi asociācijas nolīguma tekstu, par ko panākta vienošanās sarunu vedēju līmenī, lai gan Asociācijas nolīgums ir monetārajos nolīgumos ierosināto grozījumu avots.
([5]) Sk. monetāro nolīgumu 11. pantu.

tiesību aktu īstenošanu, kas uzskaitīti attiecīgajā asociācijas nolīguma pielikumā, bet kas atzīmēti kā būtiski monetāro nolīgumu piemērošanai, ļoti atšķirsies no monetāro nolīgumu apvienoto komiteju sastāva. Nav paredzēts, ka ECB būs apakškomitejas oficiāla locekle. Ņemot vērā ierosināto grozījumu nozīmīgumu, ECB uzskata, ka tā būtu pilnībā jāiesaista sarunās tās kompetences jomā saskaņā ar līdzšinējo praksi.

2. **Īpaši apsvērumi**

2.1. Ierosinātā lēmuma paskaidrojuma rakstā norādīts, ka Savienības tiesību akti par banku un finanšu tiesībām un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas novēršanu, kas uzskaitīti attiecīgajā asociācijas nolīguma pielikumā un "attiecas uz euro", būs skaidri apzīmēti kā tādi, lai tad, kad to īstenošana tiks izvērtēta asociācijas nolīguma kontekstā, tas tiktu darīts arī monetāro nolīgumu vajadzībām. Tiek paskaidrots, ka Komisijas dienestu nodoms ir aicināt savus ECB partnerus pievienoties Komisijas delegācijai Finanšu pakalpojumu apakškomitejā, kas izveidota saskaņā ar Asociācijas nolīgumu, kad tiks apspriesta to Savienības tiesību aktu īstenošana, kuri ir būtiski arī monetāro nolīgumu piemērošanai. ECB atzinīgi vērtē Komisijas nodomu uzaicināt ECB uz apakškomitejas sanāksmēm, ja diskusiju temats ir būtisks monetāro nolīgumu piemērošanai. Ierosinātajā lēmumā nav precizēts, kā šāda dalība tiks formalizēta un kāds būs ECB statuss šajās sanāksmēs. ECB saprot, ka tā tiks uzaicināta uz attiecīgajām apakškomitejas sanāksmēm novērotāja statusā.

2.2. Ierosinātajā lēmumā paredzēts monetārajos nolīgumos iekļaut noteikumu, saskaņā ar kuru visi jaunie akti, kas saistīti ar Savienības tiesību aktu apakškopu par banku un finanšu tiesību aktiem, kas attiecas uz euro, un visi jaunie Savienības tiesību akti par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanu kļūst par asociācijas nolīguma attiecīgā pielikuma daļu tikai tad, kad šie Savienības tiesību akti kļūst piemērojami saskaņā ar asociācijas nolīgumu ([6]). Ierosinātā lēmuma paskaidrojuma rakstā norādīts, ka asociācijas nolīguma protokola par finanšu pakalpojumiem dažādi segmenti attiecībā uz asociētajām valstīm var stāties spēkā pakāpeniski. Tādējādi līdz brīdim, kad Savienības tiesību akti, kas ietilpst konkrētā segmentā, kļūs piemērojami saskaņā ar asociācijas nolīgumu, attiecīgais Savienības *acquis* arī turpmāk tiks iekļauts un ņemts vērā monetāro nolīgumu pielikumos.

2.3. ECB norāda, ka starp asociācijas nolīguma pieņemšanu un protokola par finanšu pakalpojumiem, kurā iekļauti Savienības tiesību akti par banku un finanšu tiesībām un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu, segmentu stāšanos spēkā asociētajās valstīs varētu paiet ievērojams laiks. Tādējādi, lai nodrošinātu juridisko noteiktību, attiecīgajā monetāro nolīgumu normā ([7]) būtu skaidri jānorāda, ka tad, ja attiecīgā Savienības *acquis* Savienības tiesību akts tiks pieņemts vai grozīts, pirms tas kļūst piemērojams saskaņā ar asociācijas nolīgumu, to pievienos monetāro nolīgumu pielikumiem un pārcels uz attiecīgo asociācijas nolīguma pielikumu, tiklīdz tas kļūs piemērojams saskaņā ar asociācijas nolīgumu. Turklāt ierosinātajā lēmumā nav norādīts precīzs brīdis, kad tiks uzskatīts, ka Savienības tiesību akti, kas attiecas uz konkrētu finanšu pakalpojumu protokola segmentu, kļūst piemērojami saskaņā ar asociācijas nolīgumu. Ir vajadzīga skaidrība šajā aspektā, lai nodrošinātu juridisko noteiktību attiecībā uz grafiku pienākumu pārejai no monetārajiem nolīgumiem uz asociācijas nolīguma sistēmu.

([6]) Sk. ierosinātā lēmuma 1. panta pirmās daļas a) apakšpunktu.
([7]) Kā norādīts ierosinātā lēmuma 1. panta pirmās daļas a) apakšpunktā.

2.4. Ierosinātajā lēmumā noteikts, ka monetārajos nolīgumos būtu jāiekļauj noteikums, saskaņā ar kuru būtu skaidri jāapzīmē euro nepieciešamie Savienības tiesību akti par banku un finanšu tiesību aktiem un visi Savienības tiesību akti par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas novēršanu, kuri uzskaitīti asociācijas nolīgumā, bet ir būtiski euro netraucētai izmantošanai un aizsardzībai ([8]). Tas ļautu monetāro nolīgumu vajadzībām novērtēt, kā abas asociētās valstis īsteno šos aktus saskaņā ar asociācijas nolīgumu. ECB atzinīgi vērtē šāda noteikuma iekļaušanu, jo tas ir galvenais ierosinātā lēmuma noteikums, lai izvairītos no monetāro nolīgumu un asociācijas nolīguma dublēšanās. Vienlaikus ECB norāda uz skaidrības trūkumu attiecībā uz šā pasākuma īstenošanu. Joprojām nav skaidrs, vai noteikums ar tādu pašu saturu jāiekļauj arī asociācijas nolīgumā un kurš lems par to, vai Savienības tiesību akti jāapzīmē kā būtiski monetāro nolīgumu piemērošanai. ECB ir gatava piedalīties šajā uzdevumā. Par šādu apzīmēšanu varētu lemt, piemēram, Finanšu pakalpojumu apakškomitejas, kas izveidota saskaņā ar asociācijas nolīgumu, sanāksmēs. Turklāt, lai nodrošinātu lielāku juridisko noteiktību, ECB ierosinātu attiecīgos Savienības tiesību aktus apzīmēt kā tādus, kas "attiecas uz monetārā nolīguma piemērošanu", nevis kā "attiecas uz euro", "nepieciešams euro" vai "būtisks euro netraucētai izmantošanai un aizsardzībai".

2.5. Turklāt ECB ierosina tajā pašā noteikumā noteikt, ka pēc sanāksmēm par to Savienības tiesību aktu īstenošanas statusu, kuri uzskaitīti attiecīgajā asociācijas nolīguma pielikumā un apzīmēti kā tādi, kas attiecas uz monetāro nolīgumu piemērošanu, attiecīgajai monetāro nolīgumu apvienotajai komitejai tiek nosūtīta "īstenošanas izklājlapa". Bez tā pastāv risks, ka konkrētu Savienības tiesību aktu apzīmēšana par tādiem, kas attiecas uz monetāro nolīgumu piemērošanu, un apgalvojums, ka minēto tiesību aktu īstenošanas novērtējums asociācijas nolīguma ietvaros tiks veikts vienlaikus ar novērtēšanu monetāro nolīgumu vajadzībām, būs bezjēdzīgs. Monetāro nolīgumu apvienotās komitejas būs pienācīgi jāinformē par attiecīgo Savienības tiesību aktu īstenošanas statusu, lai noteiktu, vai tas ietekmē monetāro nolīgumu piemērošanu. ECB saprot, ka tāda paša veida noteikums tiks iekļauts asociācijas nolīgumā.

2.6. Ierosinātajā lēmumā ierosināts iekļaut noteikumu, kas paredz, ka Savienības tiesību aktu apakškopa par banku un finanšu tiesībām, kas attiecas uz euro, un visi jaunie Savienības tiesību akti par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas novēršanu, kas kļuvuši par asociācijas nolīguma daļu, tiktu automātiski iekļauti monetāro nolīgumu pielikumos, ja asociācijas nolīgums tiktu daļēji vai pilnībā apturēts vai ja tas tiktu izbeigts ([9]). Pilnīguma labad ECB ierosina precizēt, ka šo procesu papildinātu arī novērtējums par attiecīgo Savienības tiesību aktu īstenošanu, kas tiks veikts monetāro nolīgumu ietvaros.

2.7. ECB atzinīgi vērtē to, ka ar ierosināto lēmumu monetārajos nolīgumos iekļauts noteikums, kas nodrošinās, ka Savienības monetāro tiesību aktus joprojām reglamentē tikai monetārie nolīgumi ([10]). Kā paskaidrots ierosinātā lēmuma paskaidrojuma rakstā, monetāro tiesību akti ietver tiesību aktus banknošu un monētu, krāpšanas un viltošanas jomā, statistisko pārskatu sniegšanu ECB un aktus saskaņā ar Līguma 133. pantu. Tādējādi tie cita starpā ietver visus ECB pieņemtos tiesību aktus, kas uzskaitīti monetāro nolīgumu pielikumos.

([8]) Sk. ierosinātā lēmuma 1. panta pirmās daļas c) apakšpunktu.
([9]) Sk. ierosinātā lēmuma 1. panta pirmās daļas d) apakšpunktu.
([10]) Sk. ierosinātā lēmuma 1. panta pirmās daļas e) apakšpunktu.

2.8. Visbeidzot, ierosinātajā lēmumā noteikts, ka tikai Komisija ir pilnvarota risināt sarunas, noslēgt un parakstīt grozījumus monetārajos nolīgumos ar Andoru un Sanmarīno ([11]). ECB norāda, ka tas atšķiras no līdzšinējās prakses, saskaņā ar kuru ECB tika pilnībā iesaistīta sarunās par monetārajiem nolīgumiem tās kompetences jomā ([12]). Turklāt grozījums monetārajos nolīgumos, par kuriem saskaņā ar ierosināto lēmumu risināmas sarunas ar Andoru un Sanmarīno, nav maznozīmīgs un tehnisks. Kā minēts šā atzinuma 1.3. punktā, ierosinātajam grozījumam ir būtiska ietekme uz monetāro nolīgumu sistēmu, jo īpaši uz monetāro nolīgumu ietvaros izveidoto apvienoto komiteju lomu. Tāpēc ierosinātajā lēmumā būtu jānosaka, ka ECB būs pilnībā iesaistīta sarunās tās kompetences jomā saskaņā ar līdzšinējo praksi.

Gadījumos, kuros ECB iesaka grozīt ierosināto lēmumu, konkrēti redakcionālie priekšlikumi ir izklāstīti atsevišķā tehniskā darba dokumentā, kuram pievienots attiecīgs paskaidrojuma teksts. Tehniskais darba dokuments angļu valodā ir pieejams *EUR-Lex*.

Frankfurtē pie Mainas, 2024. gada 15. maijā

ECB prezidente
Christine LAGARDE

([11]) Sk. ierosinātā lēmuma 2. pantu.

([12]) Sk. 7. pantu Padomes Lēmumā 1999/97/EK (OV L 30, 4.2.1999., 33. lpp.), 7. pantu Padomes Lēmumā 2004/548/EK (2004. gada 11. maijs) par Kopienas nostāju attiecībā uz nolīgumu par monetārajām attiecībām ar Andoras Firstisti (OV L 244, 16.7.2004., 47. lpp.) un 3. pantu Padomes Lēmumā 2009/904/EK (2009. gada 26. novembris) par nostāju, kas Eiropas Kopienai jāieņem atkārtotās sarunās par monetāro nolīgumu ar Sanmarīno Republiku (OV L 322, 9.12.2009., 12. lpp.).